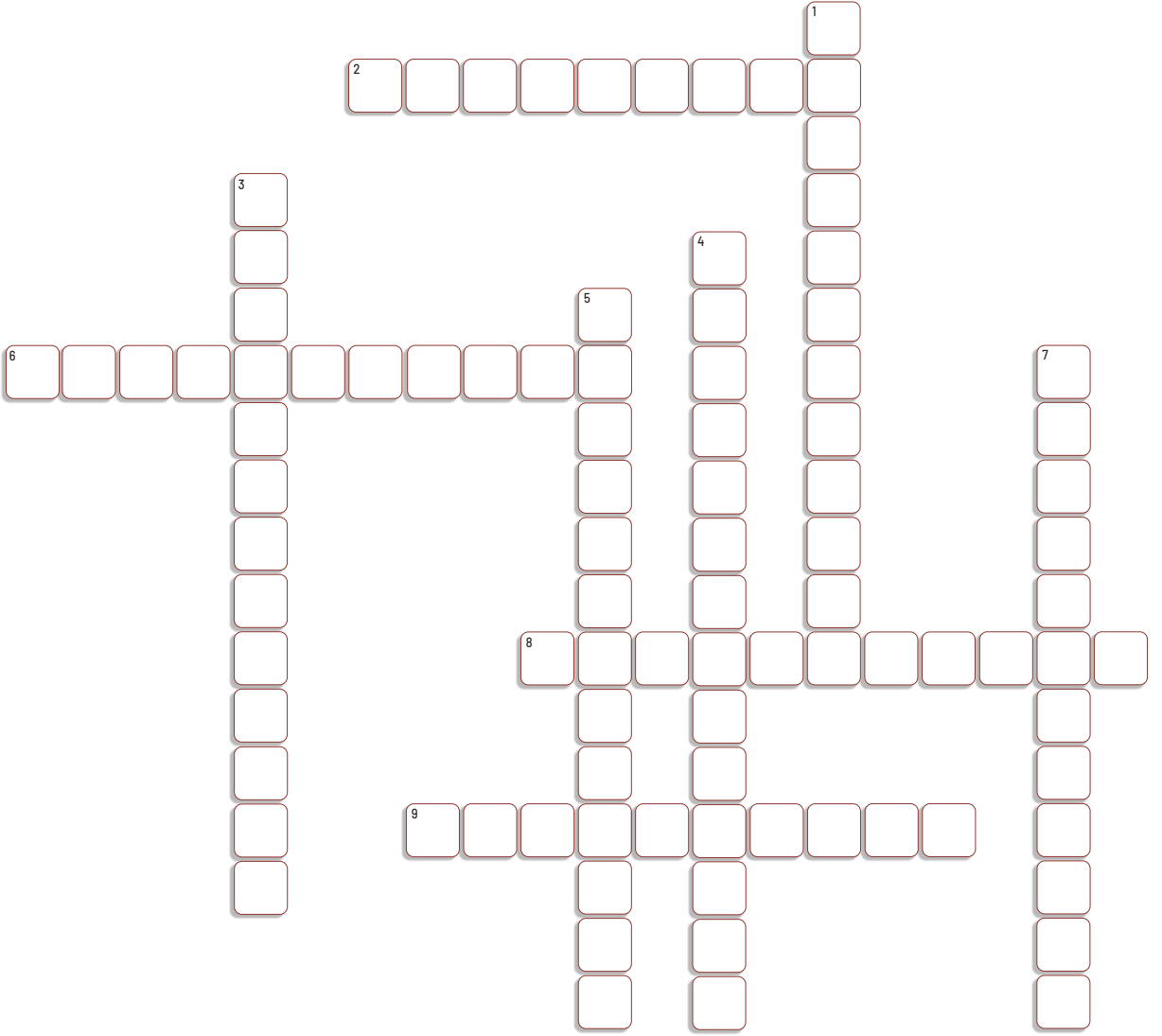

2. ÜNİTE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI

A. Aşağıdaki tanım ve bilgilere göre bulmacayı doldurunuz.

Tanım ve Bilgiler

Yatay

2. Belirli ölçütlere uyan verilerin seçilerek çözümlenmesi hatta bu işlemle yeni bir bilginin elde edilmesi.
6. Aynı türden mekânsal verilerin (poligon, çizgi, nokta) tek bir katmanda toplanarak bütünleştirilmesi işlemi.
8. Doğal ortam, insan faaliyetleri ve zamansal süreçlere ait mekânsal ve mekânsal olmayan verileri toplama, sorgulama, çözümleme, depolama ve görüntülemeye yarayan bilgisayar tabanlı bilgi sistemi.
9. Farklı veri katmanlarının (yollar, akarsular, yerleşmeler, toprak türleri) üst üste getirilerek karşılaştırılması ve çözümlenmesi.

Dikey

1. Sürekli güncellenen, güvenilir ve küresel ölçekte coğrafi veriler, haritalar, uygulamalar ve veri katmanlarından oluşan çevrim içi koleksiyon.
3. Çalışmanın ölçeğine göre fazla detayın sorun olacağı bazı durumlarda veri miktarında azaltma ve sadeleştirme işlemi.
4. Metin, resim, video, ses, grafik ve haritaları bir araya getirerek mekânsal bir konuyu anlatmaya yarayan etkileşimli dijital harita sunumlarıdır.
5. Coğrafi verilerin toplanması, depolanması, sorgulanması, çözümlenmesi ve görselleştirilmesinin genel ağ üzerinden yapılmasını sağlayan CBS türü.
7. Herhangi bir yazılıma ihtiyaç duymadan genel ağ üzerinden verilere ulaşma, çözümleme ve depolama imkânı sunan teknolojik gelişmenin adı.

B. Aşağıdaki tabloda web tabanlı CBS ile bilgisayar tabanlı CBS uygulamalarına ilişkin bazı ifadeler verilmiştir. Verilen ifadeleri inceleyerek yandaki uygun olan kutucuğu işaretleyiniz.

		DOĞRU	YANLIŞ
1.	Bilgisayar tabanlı CBS, profesyonel bilgi birikimi gerektiren bir uygulamadır.	☐	☐
2.	Web tabanlı CBS’de veri toplama işi kullanıcının sorumluluğundadır.	☐	☐
3.	Web tabanlı CBS için lisanslı yazılımlara ihtiyaç vardır.	☐	☐
4.	Bilgisayar tabanlı CBS, önemli projelerin vazgeçilmez teknolojileridir.	☐	☐
5.	Web tabanlı CBS, toplumda sadece uzmanlar tarafından kullanılabilir.	☐	☐
6.	Web tabanlı CBS, genel ağ bağlantısı ile her yerden kullanılabilir.	☐	☐
7.	Bilgisayar tabanlı CBS daha çok basit analizler gerçekleştirmeye uygundur.	☐	☐
8.	Web tabanlı CBS’de kullanıcının teknik bilgisi yüksek olmalıdır.	☐	☐
9.	Web tabanlı CBS’de güncellemeler otomatik olarak gerçekleştirilir.	☐	☐
10.	Web tabanlı CBS ilk olarak 1990’lı yıllarda ortaya çıkmıştır.	☐	☐

C. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun olan kavramları yerleştiriniz.

bilgisayar tabanlı CBS

çakıştırma

bulut bilişim

hikâye haritası

birleştirme

sorgulama

sunucular/bulut bilişim

yerel

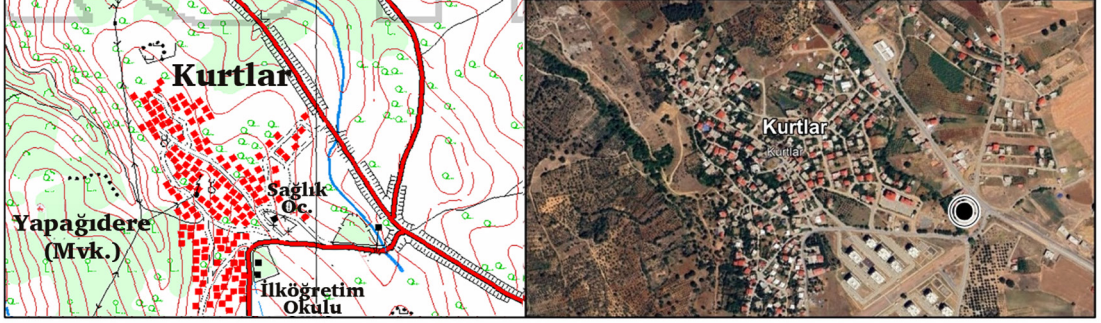
web servisleri

web tabanlı CBS

1. Coğrafi verilerin toplanması, çözümlenmesi ve harita olarak sunulması işlemlerinin tek bir bilgisayarda yapıldığı sistemlere denir.
2. Coğrafi verilerin genel ağ üzerinden erişilebildiği, paylaşıldığı ve çözümlenebildiği sistemlere denir.
3. Bilgisayar tabanlı CBS yazılımları, genellikle veri işleme ve çözümleme işlemlerini kullanıcının bilgisayarında yapar; bu nedenle veriler ortamda tutulur.
4. Web tabanlı CBS uygulamalarında veriler genellikle veya üzerinde saklanır.
5. Harita, metin, görsel ve videoların bir araya getirilerek anlatımın güçlendirildiği çevrim içi sunum aracına denir.
6. Genel ağ üzerinden sunulan depolama, yazılım, işlem gücü gibi hizmetleri kapsayan bilişim modeline denir.
7. İki veya daha fazla veri katmanının üst üste getirilerek ortak alanların veya ilişkilerin ortaya çıkarılmasına denir.
8. CBS ortamında belirli kriterlere göre veri seçme işlemine denir.
9. Farklı kaynaklardan gelen iki veya daha fazla veri katmanının tek bir veri kümesinde toplanması işlemine denir.
10. Web tabanlı CBS sistemlerinde verilerin paylaşılması, genellikle teknolojileri aracılığıyla gerçekleştirilir.

Ç. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruları okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

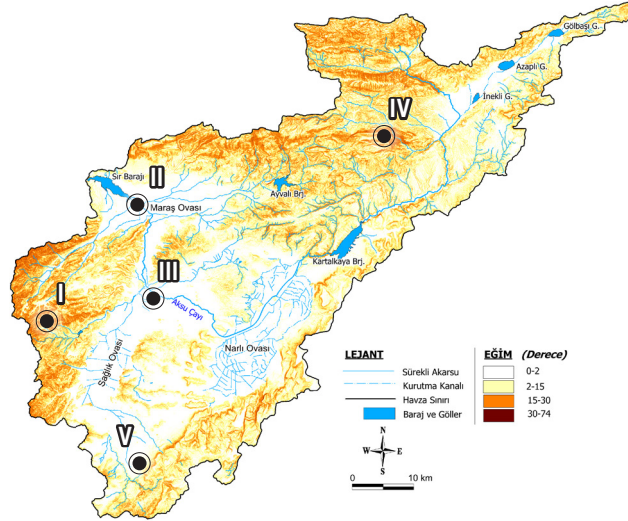
1. Aşağıda bir köye ait bir topoğrafya haritası ile aynı yerin web tabanlı CBS uygulaması üzerinden uydu görüntüsü verilmiştir.

Buna göre yukarıdaki topoğrafya haritası ile yandaki uydu görüntüsü incelendiğinde konutların dağılımlarının tam olarak uyuşmadığı görülmektedir. Görüntüler arasındaki bu belirgin farkların olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ölçeklerinin farklı olması
- B) Yerel saatlerinin farklı olması
- C) Projeksiyonlarının farklı olması
- D) Coğrafi koordinatlarının farklı olması
- E) Uydu görüntülerinin güncel durumu vermesi

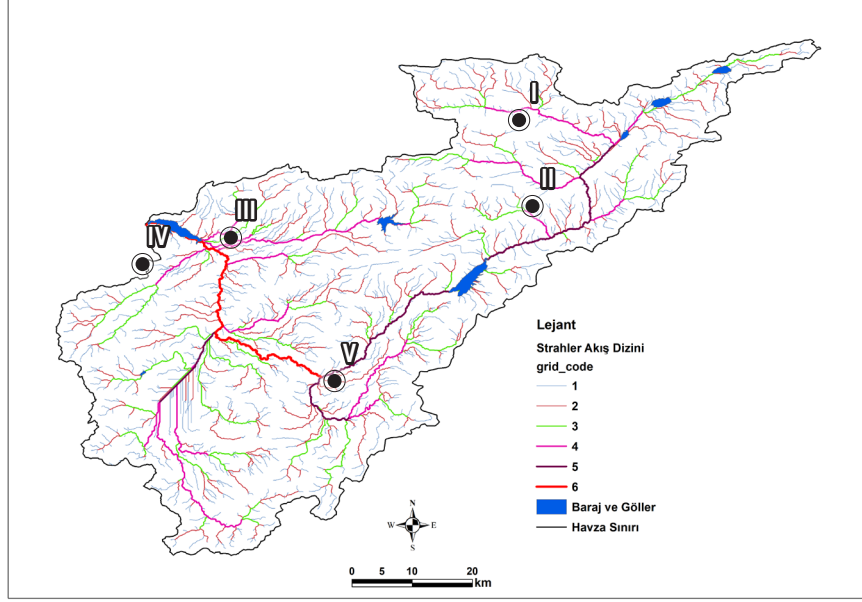
2. Aşağıda bir bölgenin web tabanlı CBS uygulamaları kullanılarak elde edilen eğim haritası verilmiştir.

Erozyon ile eğim arasındaki ilişki düşünüldüğünde yukarıdaki eğim haritasında verilen işaretlenmiş merkezlerden kaç tanesinde erozyonla mücadele için ağaçlandırma faaliyetleri yapılması beklenir?

- A) Yalnız V
- B) I ve IV
- C) III ve IV
- D) II ve III
- E) IV ve V

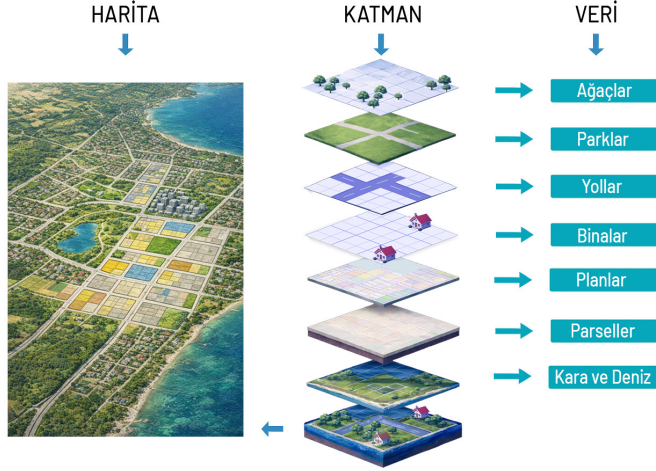
3. Aşağıda bir bölgenin CBS uygulaması kullanılarak Strahler stream order (Sıtrahler sıtrım ordır) çözümlenmesi verilmiştir. Bu çözümlenme sonucu elde edilen akış dizinlerinde dizin sayısı ile paralel olarak sel ve taşkın potansiyeli de artar.

Buna göre harita üzerinde verilen merkezlerin hangisinde taşkın olma ihtimali en yüksektir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıda haritaya ait bilgilerden oluşan katman yapıları verilmiştir.

Web CBS uygulamalarında bu katmanların üst üste açılması ile gerçekleştirilen mekânsal çözümlenme türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çakıştırma
B) Sorgulama
C) Birleştirme
D) Karşılaştırma
E) Genelleştirme

5. Dünyanın dört bir tarafından gelen haritalar, katmanlar, uygulamalar ve verilerden oluşan dijital ve dinamik bir veri koleksiyonudur.

Yukarıda tanımı verilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Projeksiyon
- B) Yaşayan atlas
- C) Tematik harita
- D) Bilgisayar tabanlı CBS
- E) Hikâye haritaları

6. Web tabanlı CBS'nin bilgisayar tabanlı CBS'ye göre en belirgin üstünlüğü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kullanıcı erişiminin kısıtlı olması
- B) Daha fazla donanım gerektirmesi
- C) Sadece yerel veriyle çalışabilmesi
- D) Genel ağ bağlantısına ihtiyaç duymaması
- E) Verilerin çevrim içi ortamda paylaşılabilmesi

7. Çevrim içi ortamda metin, fotoğraf, video ve harita katmanlarını tek bir akışta birleştirerek mekânsal çözümleme sonuçlarını kullanıcıya anlatsal bir çerçeve içinde sunan haritalardır.

Buna göre yukarıda tanımlaması yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İzohips haritaları
- B) Hikâye haritaları
- C) Sinoptik haritalar
- D) Siyasi haritalar
- E) Topoğrafya haritaları

8. Aşağıdakilerden hangisi bilgisayar tabanlı CBS uygulamalarında veri toplama, düzenleme, sorgulama ve çözümleme yetenekleri kullanılarak elde edilen ürünlere web tabanlı CBS uygulamalarında doğrudan ulaşabilmeyi sağlamaktadır?

- A) Genel ağ
- B) İstemci
- C) Kullanıcı
- D) Sunucu
- E) Verici

9. Web tabanlı bir CBS uygulaması ile parçalı veya farklı kaynaklara ait verileri bütünleştirerek tek ve tutarlı bir katman hâline dönüştürülmesi işlemi aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Birleştirme
- B) Çakıştırma
- C) Genelleştirme
- D) Sembolleştirme
- E) Sorgulama

10. Aşağıda bilgisayar tabanlı CBS'nin web tabanlı CBS'ye dönüşmesi sürecindeki aşamalar verilmiştir.

Bilgisayar tabanlı CBS'nin web tabanlı CBS'ye dönüşmesinde şekildeki soru işareti ile gösterilen yerde aşağıdaki verilen gelişmelerden hangisinin yaşandığı söylenebilir?

- A) Bulut bilişim
- B) Coğrafi kodlama
- C) Uydu haberleşmesi
- D) Manyetik veri depolama
- E) Veri sıkıştırma algoritması

11. Web tabanlı CBS ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

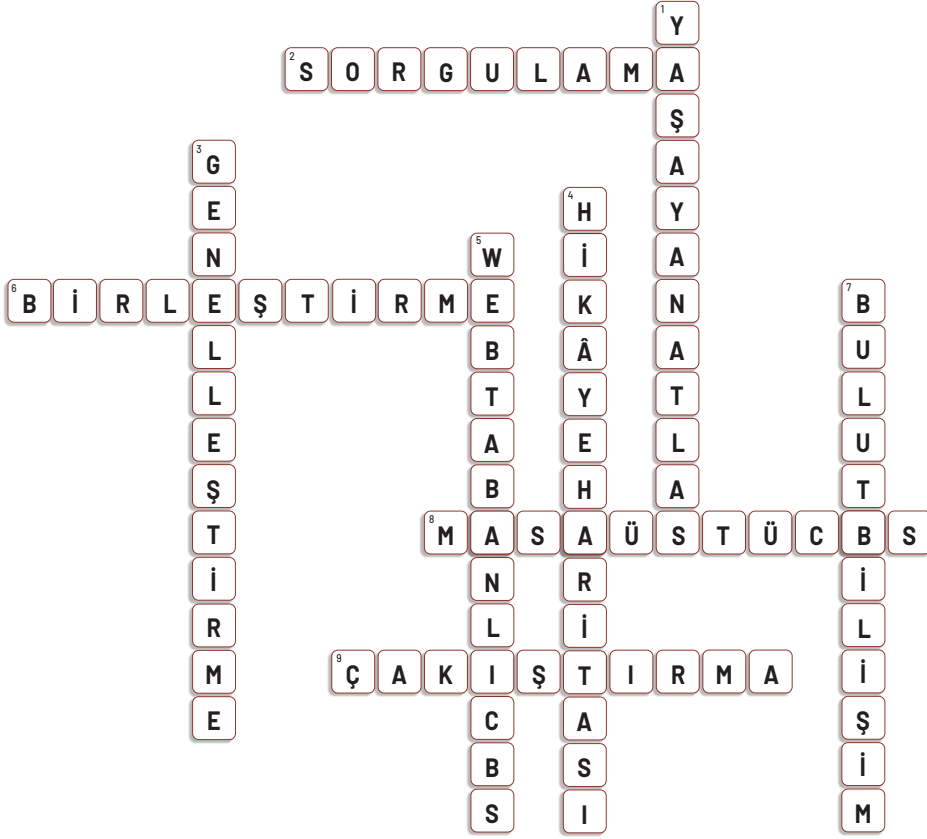
- A) Kullanımı pahalı yazılımlar gerektirir.
- B) Kullanıcı hedefi toplumun her kesimidir.
- C) Veri toplama işi oldukça zor bir süreçtir.
- D) Yüksek teknik bilgiye sahip olmak gerekir.
- E) Çok zor, karmaşık çözümlemeler için geliştirilmiştir.

12. Aşağıdakilerden hangisi web tabanlı CBS'nin olumsuz yönlerinden biridir?

- A) Veri paylaşımını kolaylaştırması
- B) Çoklu kullanıcı desteği sunması
- C) Anlık veri güncellemesi yapabilmesi
- D) Genel ağ bağlantısına bağımlı olması
- E) Tarayıcı üzerinden erişim sağlanması

CEVAP ANAHTARI

A. Bulmaca sorularının cevapları:

B. Doğru-yanlış sorularının cevapları:

Soru	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cevap	Doğru	Yanlış	Yanlış	Doğru	Yanlış	Doğru	Yanlış	Yanlış	Doğru	Doğru

C. Boşluk doldurma sorularının cevapları:

1. Bilgisayar Tabanlı CBS	2. Web Tabanlı CBS	3. Yerel	4. Sunucular/Bulut Bilişim	5. Hikâye Haritası
6. Bulut Bilişim	7. Çakıştırma	8. Sorgulama	9. Birleştirme	10. Web Servisleri

Ç. Çoktan seçmeli soruların cevapları:

Soru	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cevap	E	B	C	A	B	E	B	A	A	A
Soru	11	12								
Cevap	B	D								